

ERDÉLYI GAZDA

H. 844

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

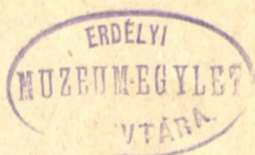
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADO:

SZENTERZSÉBETI SZAKÁTS PÉTER,

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TITKÁRA.

1893.

HUSZONÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRT.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJA.

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellem részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
 Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
 Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közvetelő” nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
 Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek,
 valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

iv.3.
 Sz. P.
 s) kihasználásáról. Hajdu Márton.

t gumókorról.
 egerirtő szer.

szakozlemények:
 rbáncz ellen. Ultető gép.

ek.

éz megismerése — Ártézi kutak létesítése.
 pozditása. — Üstök és más fémedények
 sa. — Villamosságunk közvetlenül szénből
 lilitása. — Pomerániai ludzsir. — Három
 serép. — Díjazással összekötött tenyész-
 lilitás Székely-Kereszturon.

rtői üzenet.

rtesítő.

„Erdélyi Gazda“

sszes t. olvasóinak

g újévet kíván

a szerkesztőség és kiadóhivatal.

Előfizetési felhívás

„Erdélyi Gazda“ 1893-ik évfolyamára.

Nem tudunk, de nem is akarunk olyan
 y reclamat csapni, mint azt némely
 lap ilyenkor tenni szokta. Nem, mert
 nk, hogy nem ígérünk többet, mint a
 adhatunk; sőt nemcsak, hanem inkább
 oet igyekezünk adni, mint a mennyit
 rünk.

Példa erre a lefolyt év is, úgy mint
 ezt megelőző vala. Ebben az évben ki-
 hián 100 oldallal adtunk többet, mint
 nennyire magunkat köteleztük; közölt
 keink gyakorlati irányuknál fogva pe-
 olyan természetűek voltak, hogy azok-
 olvasóink sok okulást merithettek és
 lig annyival inkább, mert ezeket gyak-
 i illusztráltuk szép kivitelű képekkel.

Nem lehet más célunk a jövőben is,
 at hogy olvasóink igényeit, a lehetőség
 árán belül, kielégíthessük. És mert

tudjuk, hogy az igények folyton nagyob-
 bodnak, törekedni fogunk, hogy azoknak
 a fokozódott arányban megfelelhessünk.

Gondoskodásunkat képezi az eddigiek
 mellett, hogy hazarészünk különböző vi-
 dékeiről koronként tudósításokat közöljünk
 a mezőgazdaság állapotáról, valamint leg-
 jelentékenyebb állatvásárainknak lefolyásá-
 ról s az ott elért árakról, lapunk tartalmát
 pedig az eddiginél még változatosabbá tenni
 törekszünk.

Mint eddig, úgy a jövőben is a gya-
 korlati irányt tartva szem előtt, nyílt és
 őszinte szószólói leszünk hazarészünk me-
 zőgazdasági érdekeinek: védelmezzük, a
 hol annak szüksége fenforog; de ha hi-
 bákat kell feltárnunk, kötelességünkben folyólag,
 megteszszük azt is, mert a javítás-
 nak első kelléke, hogy ismerjük hibáinkat.

Mezőgazdaságunk kulturájának fejlesztése,
 előbbre vitele képezvén a magvát a
 jövőben is összes törekvéseinknek, min-
 den iránt ez adja meg az impulsust és
 szilárd meggyőződésünk, hogy lapunk há-
 zarészünk mezőgazdasági kulturájának ho-
 va-tovább nélkülözhetlenebb lüktető ereje
 leend. Mert hát hol van még egy szaklap,
 a mely tisztán e hazarész érdekeiért lo-
 bogtatja zászlóját?

Sehol. Egyedül az „Erdélyi Gazda“ az.
 Önmagáért cselekszik, tehát Erdély gaz-
 daközönsége, ha minél tömegesebben
 csoportosul ennek zászlója körül és ezt
 szellemi és anyagi támogatásával, hivatá-
 sának legmagasabb piedesztáljára emelni
 segíti.

Megfogható alakban nyilvánul az a
 hatás, a melyet az „Erdélyi Gazda“ az
 utolsó két év alatt hazarészünk mezőgaz-
 daságára gyakorolt s ez a hatás annál
 nagyobb leend a jövőben, minél jobban
 gyarapodnak lapunk szellemi és anyagi
 erői. —

Lapunk előfizetési díja:

Egész évre . . . 4 frt (8 korona)
 Félévre . . . 2 „ (4 „)

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai
 ingyen kapják.

Az előfizetési pénzek leghelyesebben
 postautalvánnyal küldhetők be.

Az „Erdélyi Gazda“
 szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Körültekintés.

(Az 1895. évi országos általános nemzeti kiállítás. Erdő-
 sitési jutalmak kiosztása. Udvarhely vármegye gazdasági
 haladása. A székelyföldi iparfejlesztés.)

„Ezer éve, hogy e nemzet itt magának ha-
 zát szerzett.“ Költői igaz mondás, mert csak egy
 pár év választ el, hogy az ezer év hiánytalan
 legyen, mely Árpád honalapítása óta ezen sok
 viszontagsággal győzedelmesen megküzdött nem-
 zet fölött elsuhant. 1895-ben telik be az ezre-
 dik év.

Ha nem is forduló, de mindenesetre nagy
 pont egy nemzet életében is ezer év, méltó te-
 hát, hogy a nemzet akkor ünnepet üljön és ülni
 fog nagy ünnepet, ezer év dicső történetéhez
 méltó ünnepet.

Hogy ezen ünnep valóban fényes, impozáns
 legyen, 1895-ben általános nagy nemzeti kiállít-
 ás tartatik.

Múlt év decz. havában tartotta a kiállítás or-
 szágos bizottsága alakuló ülését Lukács Béla ke-
 reskedelmi minister elnöklete alatt.

Hát bizony ez elég későre történt, mert
 már épen egy éve, hogy az országgyűlés a kiállít-
 ás megtartására törvényt alkotott s ez az év
 elmúlt a nélkül, hogy a kiállítás érdekében tör-
 tént volna valami számba vehető munkálkodás.
 Félő, hogy rövid lesz a még hátra levő két év
 és pár hónap, ilyen nagy szabású kiállítás sike-
 rének biztosítására.

A minister megnyitó beszédében a kiállítás
 jellegzésére fölemlítette, hogy ez általános lesz,
 vagyis ki fog terjedni az állami és társadalmi
 élet minden ágazatára, tudományokra, művésze-
 tekre, mezőgazdaságra, állattenyésztésre, az ipari
 termelésnek hazánkban található minden ágára,
 közlekedésre, egészségügyre stb. A kiállítás cél-
 ját pedig röviden abban foglalta össze, hogy:

Mindennemű
 műtrágya.

„HUNGARIA“ MUTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: esontliszt-, spodium-, am-
 moniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakat, chilisalétromot, kénsavas kálit
 és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát,
 kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készsé-
 gesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézen-
 dők. — Telefon-szám 882.

Thomas-
 salak.

„lássuk általában mink van? különösen pedig lássuk, hogy mennyit haladtunk 1885 óta?”

Kifejezést adott annak, hogy mivel e kiállítás a magyar állam ezredéves fennállásának megünneplése céljából lesz rendezendő; természetesen gyakorlatilag is meg kell adni annak azt a jelleget s így abban ki kell domborítanunk a történelmi momentumokat.

Az elv helyes és szép s melegen üdvözljük, de szorgalmas munka kell hozzá, hogy a még rendelkezésre álló idő alatt megvalósítható legyen.

Az országos bizottság több, mint 100 taggal megalakult; de sajnálattal konstatáljuk, hogy a gazda-elem abban olyan csekély számmal van képviselve, a mi épen nem felel meg a mezőgazdaságnak a kiállításon leendő nagy arányú részvételének s hazánk agrarius jellegének.

Kíváncsian várjuk a fejleményeket.

A földművelési ministerium 1887-ben a közgazdasági érdekből teljesített erdősítések jutalmazására pályadíjakot tűzött volt ki s a pályázat határideje a múlt év végén járt le, midőn a pályázat alá bocsátott erdősítések megvizsgáltattak s a bíráló bizottság véleményéhez képest a jutalmak már ki is osztattak.

A harmadik nagyjutalmat, azaz ötszáz frankot aranyban Uj-Radna, Besztercze-Naszód-vármegyei község; a harmadik elismerő jutalmat egyszáz frankot aranyban Manekutza János Fogaras vármegyei almás mezői földművelő nyerte el.

Midőn ezeket itt örömmel regisztráljuk, megdöbbenésünknek adunk kifejezést a felett, hogy sem a Székelyföldnek, sem a kopár hegyekkel ékeskedő mezőségeknek bár egy parányát legalább a megdicsértek között nem találjuk.

Pedig hát kivált a mezőségek, valamint Udvarhely és Csik megyék égnek meredező kopár hegyei szívesen fogadnák és a tájnak is bájt kölcsönözne, ha úde lomb sátor földné a nyár tikkasztó hevében kopasz fejüket; az unokák pedig nagyon is hálásak lennének azon gyöngéd figyelemért, ha ma élő apáik nemcsak irtanák, de ujbolitanák is, s a hol nem volt, létesítenék az erdőségeket.

Erdő gondnok urak! Szállja meg önöket a buzgalom és serkentsék a népet s a nagyobb birtokosokat ezen nemes cselekedetre!

Nem esnék jól a szívünknek, ha mindjárt az év kezdetén teljes melegséggel nem üdvözlönők Udvarhelyvármegyét, mint hazarészünk azon vármegyéjét, a mely a haladás zászlóját lobogtatja a kezében.

Ez a megye és gazdasági egylete, s ezek vezérférfiai teljes tájékozottsággal bírnak hazarészünk gazdasági jellege felől és megye s gazdasági egylet egymást kölcsönösen támogatva igyekeznek a kitűzött cél elérésére.

Hazarészünk mezőgazdaságát általában az állattenyésztésnek és magtermelésnek kell dominálnia.

Udvarhely megye erről helyesen van tájékozva és állattenyésztésének fejlesztését nagy előrelátással megkezdette. Kivált a szarvasmarha tenyésztésre fordít nagy gondot és gondoskodása kizárólag a magyar fajtát illeti.

Székely-Kereszturon díjazással egybekötött bikavásárokat rendez és megyéjében a legjobb példányokat alkalmazza.

Igy néhány évi fáradozását a legjobb siker fogja koronázni és a megye szarvasmarha tenyésztésének egyformásítása és a lehető magas fokra fejlesztésével eléri azt, hogy nemcsak

hazarészünk más megyéi fogják onnan beszerezni tenyészállat szükségletük java részét, hanem a keleti államok is oda fognak fordulni csenevész állataik megjavítása végett correctorokért és a megye állattenyésztő gazdáinak, ez fogja majd legszebb jövedelmi forrását képezni.

Hja ezen megye derék főispánja és alispánja nemcsak a megye administratív ügyeit vezeti, hanem élén állanak a gazdasági egyletnek is és egy szóval érzékkel bírnak a megye gazdasági érdekei-iránt is és ok buzgólkodnak föl, jó példát adva a gazda-közönségnek, mely felett mi szívből örülünk és sikert kívánunk némes törekvésükhez.

Itt az egész székelyföldről szólva, egy fontos közgazdasági ügyről kell még megemlékeznünk.

Jelentékenyen fel lett karolva és államilag istápolva az ipar. És felettébb hangoztatják, hogy a székelységnek Oláhországba való kivándorlását ez fogja megakadályozni.

Mi nem vagyunk az iparnak ellensége, míg az a kellő mederben mozog, de a mikor azon túl csap és az államnak, vagy annak egy részének a természet által adott földművelő jellegét, egy a kelletnél többet és siralmasabban hangoztatott ok miatt iparivá akarja átváltoztatni, már akkor barátjának sem mondhatjuk magunkat.

A mezei napszám a székelyföldön olyan drága, mint akár az alföldön, sőt néha még drága pénzért sem lehet munkást kapni, úgy hogy a gazdának a terménye, ha mind így megy, részben a lábán fog elpusztulni, úgy hogy ha a még meglevő csekély munkaerő is a gazdaságtól a mesterségesen fejlesztett ipar által elvonatik, a birtokosok maguk vándorolhatnak ki Oláhországba, mert itthon bizonyára meg nem élhetnek.

Fejlessék a házi ipart, erre van ott szükség, de a kézmű-ipar és gyáripar, kivitel hián és a gazdasági munkás kéz elvonásával a legnagyobb bajok szülőokává válhat.

A példa igazolja, hogy most is legtöbbszörre az egymástól megélni nem tudó iparosok vándorolnak Oláhországba.

Ss. P.

A szérüs (csürös) kertek kihasználásáról.

Gazdasági beltelünk azon részének, mely tárgyunkat képezi, általában szérüskert a neve, mivel a lóval való nyomtatáshoz szükséges szérüt leggyakrabban itt készítették el, itt nyomtatták ki szalmájából a kalászos termények magvait, a régi jó világban t. i., mikor még nem voltak gőzcséplők, mikor még a nagyobb gazdaságokban, uradalmakban aratástól-aratásig lovakat hízlaltak a szérün, mikor még fogták a sok kárt okozó „medvét”,*) mikor még a szemből több ment kárba, mint most a pelyvába.

Hazánk erdélyi részében csüröskertnek hívják, mivel többnyire itt lett felépítve a csür, azon gazdasági épület, melyben aratástól-aratásig igyekezett egy néhány munkás azt a munkát végezni, melyet mai nap gőzerővel is, csak szorgalmas felügyelettel, nagy áldozatok árán végezhetünk jó eredménnyel. A csürben történt meg nem egy esetben, hogy a nagy karimájú kalap — a gazda ellenőrizése mellett, — több buzát hordott a szalma vagy pelyva kazalba már előre elhelyezett zsákba, mint ma a cséplőgép a szalmába.

Miután a csüröket a gőzcséplő részint lebantotta, részint más célra alakította át, s mert

*) „Medvét fogtak“ valamely szérün, ha nyomtatás közben egy jó zápor eső meglepte, s a szérün levő buzát jól megáztatta. Volt baj a kiszáritással, meg a kicsírázott buzával.

a szerük néhol még ma is alkalmazásban vannak, e cikkünkben tartjuk meg a szérüskert elnevezést.

Szérüskertjeinkben a csürön és szérün kívül mindenféle téli takarmányunknak és szalmának is helye van. Ide takarítunk be, rakunk össze mindent s innen hordjuk adagonként föletetés, almózás végett el. Mindezek be és kihordása, le- és felrakása alkalmával, igen sok hulladék, roncsalék marad a szérüskertben. Ez így történvén évről-évre, ma már igen gazdagon trágyázott szérüskertjeink vannak.

Ezen gazdag talaj kihasználási módját megismertetni célja jelen cikkünknek.

1. A veteményes kertek trágyázására egyike a legjobb anyagoknál a szérüskertbeli trágya. E célra, ott, a hol lehet isóval, kapával kupacokba gyűjtetjük, majd szekerekkel a kertbe hordatjuk. Költsége ugyan, de a célnak igen megfelelő, mivel e trágya nem csak tápot nyújt a plántának, hanem visszatartja a talaj nedvességét és így megakadályozza annak kiszáradás megcserepesedését.

2. Igen alkalmas anyag a trágya kezelésére. Egy vagy több ekét beállít mély szántásra, minő vastag a szérüskert rétege; szántassuk és egyidejűleg hordassuk gyatelepre, itt terítettük el egyenletesen. Ha vel szántatjuk, az eke által felvágott trágya a cseléd vaslapattal könnyen és gyorsan hatja szekerre. E már nem oly költséges; mi az előbbi, de igen jó, mivel így nem csak megkötjük a telepen levő friss trágya élőllanó részeit, hanem a szérüskertünkbeli való trágyánkat is alkalmasabbá tesszük a szántóföldek megtrágyázására.

A szérüskertek e két módszer alapján való kihasználása ellen méltán kifogást emelhet azon gazdatárs, kinek szérüskertje nem oldalos, domboz fekvésű, hanem lapályos, vízszintes, mely esetben halastóvá alakítaná át szérüskertjét.

3. Minden fekvés mellett és bárminő rülmények között, mint legjobb módot aján a szérüskertek kihasználására, a zöldtakarmány termelését. Ezen módszer felment az előbbi rüktől, otthon, közel az istállóhoz és akkor egy kis zöldtakarmányt, mikor a legszükség a nélkül azonban, hogy ezáltal akadályozás nének a gépelendők és téli takarmányok előkészítésében.

Ott, hol a gépelés is a szérüskertbeli kott történni, az egész területet két megfelelő részre osztjuk; egyikre a gépelendők, másikkra a téli takarmányok jönnek. A téli takarmányfélék számára kijelölt területre vetünk zabos-bükkönyt. Ha korán el lett vetve, szénahordás előtt lekaszálható, feletethető. A gépelendők számára kijelölt helyre vessünk csalamádét, (sűrű tengerit) buzahordás előtt, vagy éppen az alatt igen jó hasznát vehetjük. Ott lesz a helyszínén, csak vágni és etetni kell. Gyakran a mezei munkából zivataros idő hazakerget, otthon nincs takarmány készletben, mert arra számítottunk, hogy majd viszünk este; ilyenkor is nagyon jól fog, ha a szérüskertben van valami.

„Mind igaz ez“, — mondhatja valaki gazdatársaim közül — „ámde azért szépen begyepesedett szérüskertemet fel nem szántatom, nem csufítom, senki kedvéért, hanem isten neki ha már ettől sem férnek el, hát kihasználom, és pedig minden munka nélkül; ott nyaraltatom borjaim, csikóim.“

Tökéletesen igaz, de az is igaz, hogy a borjuk és a csikók óvhatatlan, hogy a szérüskertben ne tegyenek több kárt, mint hasznát. Láttam ilyen kihasználási módot, de azt is láttam, hogy több takarmányt tapodtak, vizeltek és trágyáztak meg a kazlak körül, mint a menyeyit felhasználta a kazalokból és a szérüskertgyepéből. Hát azt senki sem látta, hogy az asztagokból kévék is lettek kitépve, elpcsékolva? És senki sem látott disznófarkat az asztag oldalában?

Nem hiszem, hogy Kolozsmonostoron végzett gazda az ilyesmit megtörténné lenni engedje, még ha az a borju, csikó vagy kocza

éppen sajátja is? Nem engedi érzeke, ambíciója! Mikor a legelső ilyen szerűskertet láttam, ezt jegyeztem zsebkönyvembe: „A szerűskert rendben és tisztán tartandó, sohasem lehet borjúk, csikók, sertések tanyája.”

De nem is áll az, hogy szántás által elcsúfítjuk szerűskertünket, sőt ellenkezőleg szebbé, tisztábbá, s a kazlak, asztagok felépítésére alkalmasabbakká tesszük, ha következőleg járunk el:

Az ekével 10—15 méter széles fogásokat barázdálunk, ezen fogásokat összefelé vettve szántatjuk, mely eljárás többszöri ismétlése által az egyes fogások domboru felületet nyernek. Ezekre építve a kazlakat elérjük azt, hogy a víz nem hatolhat alájuk, hanem lefoly az egyes fogásokat elválasztó barázdákba.

Az egyes fogások hossziránya legyen délről észak felé, hogy a kazlak, asztagok is így rakathassanak; míg ha más irányban rakatnak, akkor az északi oldalát nem sűtve a nap, sok takarmány megy rothadás által kárba.

A zöld takarmány rékaszalása után szép sima felületű lesz szerűskertünk, ha jól boronáltunk és hengereztünk.

Előfordulhat az az eset is, hol minden akadály nélkül más alkalmas területtel cserélhetjük ki eddigi szerűskertünket, és ez a legjobb módszer, mert így a televénydús talajban a trágyát igen megkövetelő répát, tengerit stb. is szép haszonnal termelhetjük. A talaj kihasználása után, természetesen ismét szerűskert lehet

Tekintetes szerkesztő ur!

Sok gazdag talaju szerűskertet láttam, de okszerű kihasználásukat még nem átolvasván e sorokat, ha gondolja, hogy bár egyetlen esetben figyelemre lesz méltatva, kérem becses lapjában közölni.*) Némileg támogatja azon igaz állítást, hogy hol sok a takarmány sok a marha; sok marha után, sok a trágya s hol sok trágya van, ott szép aratás is van.

Míg a természet alszik, addig mi álmodjunk sokat, szépet és hasznosat.

Hajdu Márton.

A ló mozgása.

A ló az embernek mint a legkitünőbb igás és nyerges állat szolgál, ezért képezi az egyes lovak értékének megítélésénél a fő tényezőt a végtagok alkotásának és mozgásának minősége. A rendes, a legnagyobb tehetőségre alkalmas alkotását ezeknek pontosan ismerni fölülte fontos arra nézve, a ki lovat tenyészt vagy venni akar. Az illetőnek ezért jól kell azt is tudnia, hogy miért kíván egyes tulajdonságokat éppen olyanoknak és nem másféléknek. A végtagok feladata a test alátámasztása és mozgásba hozatala.

Az előre való haladásnak mozgató ereje a hátsó végtagokban van, míg a mellső lábak ugy a nyugvó, valamint a haladó állatnál a test alátámasztására szolgálnak. Ezt az alapelvet kell mindenképp irányadónak venni.

Az összes mozgási nyilvánulásoknak kerekdedeknek és szabályosnak kell lenniük. Nagy hiba, ha a ló menés közben mellső lábaival a sarat maga elé dobálja és egyidejűleg hátsó lábainak előre mozgatója által az apró kavicsokat a levegőbe rugja.

A végtagok magasra emelése kisebb hiba; ha lábát a ló befelé mozgatja, a bokázás veszélyének teszi ki magát, de minden körülmények között a ló járása rendellenes és a végtagok rendes működését hátráltatja. Az a ló, a melyik mellső lábával erősen kilép, egyidejűleg azonban hátó lábának csánkja hátul marad, lépésében bizonytalan, mert nincs meg az a kellő egyen-

súlyi helyzete, mint azon rendesen lépő lónak, melynél a mellső láb kilépésekor a hátsó láb csánkja a súlypont alatt van, s így biztos egyensúlyban lévén, a mellső láb mozgása tökéletesen szabad és kerekded. Az a ló tehát, mely jó hátsó végtag-mozgást tesz, kétszer oly kitartó és szolgálatképes, mint az a melynél e mozgás tökéletlen.

A hátsó végtagok jó mozgása ezenkívül akadályok vagy versenyfutásnál rendkívül értékes, mert a szerencsétlenségeket meggátolja azáltal, hogy a ló hibás félrelépést mellső lábaival nem tesz. Ha péld. az ugrásnál a ló hátsó lábának csánkja hátul marad azon pillanatban, midőn elejével fölemelkedve mellső lábait kinyújtja, nem biztos az ugrásban, könnyen eldül; ha ellenben a mellső lábak kinyújtásának pillanatában csánkját összehuzva maga alá vonja, súlypontja a hátsó láb által alátámasztván, az esés elől tökéletesen biztosított.

A mellső végtagok mozgásának egyik legnagyobb hibája, amit igen sok lónál tapasztalhatni, hogy testük előrészt nagyon alacsonyan tartják és lapoczkájuk nem mozog, mialatt mellső lábakkal kilépnek. A ló elejének mindig magasnak kell állnia, mert a ló alakjának és járásának eleganciája függ ettől. A lónak lépés közben patáját kissé a földhöz kell szoritania, mielőtt fölemeli újból, ez a legszebb lépés és legkönnyedebb is. Ha a ló patáját a földön hosszabb ideig nyugtatja menés közben vagy erősen a földhöz veri, az ilyen ló nem lesz soká szolgálatképes.

A jó menéshez (kivált ügetéshez) egyrészt a jól alakult és erős, hosszú izmokkal bíró hátsó végtag erőteljes lökése, másrészt ennek megfelelőleg a mellső végtagoknak téres előrelépése szükséges, hogy a mellső lábak mozgása a hátsóké előtt történjék. Ez a legfőbb kelleke a ló mozgása megítélésének (M. Sz.)

A vele született gümőkorról

A „Veterinarius” után közöljük erre nézve az alábbi érdekes megfigyeléseket és felfedezéseket:

Baumgartennek azon nézete, hogy a gümőkór átöröklése nem a szervezet rendellenességében, vagyis gümőkóros hajlamban áll, hanem veleszületett fertőzés, mindinkább bebizonyul. Azt az ellenvetést, hogy a gümőkór mint veleszületett betegség még sohasem lett biztosan megállapítva, a Johne, Csokor, Malvoz és Brouvier, Mitselwitz, Bang megfigyelései megczáfolták, s ma már kétségtelen, hogy a nagyobb emlősöknel ez nem is ritkaság. Sőt Bang és Johne azt állítják, hogy a veleszületett gümőkór még gyakoribb, mint azt ma hisszük, mert a kórisme felállítására nem mindig könnyű feladat, kivált ha csak a májban vannak egyes apró gümők.

De támogatják a veleszületett gümőkór teoriáját a szárnyasok gümőkórjára vonatkozó ismereteink is. Már Leichtenstern megfigyelései is a mellett szólottak, hogy a szárnyasok gümőkórja congenitalis fertőzés útján terjed, de különösen mióta Rivolta, Maffucci és Koch vizsgálataiból tudjuk, hogy az ember és a szárnyasok gümőkórjának bacillusai különböznek, azóta a congenitalis fertőzés a terjedés egyetlen módjának látszik.

Az ember gümőkórjával szemben a tyukok majdnem egészen védve vannak, ellenben a szárnyasok gümőkórjának bacillusaira reagálnak. Ezek azonban ugyszólva teljesen a tyukok szervezetéhez vannak kötve, mert a tyukok sem gümőkóros köpetet, sem gümőkóros bélsarat nem ürítenek (gümőkóros belfekélyek hiányában), de

a bőr és a nyálkahártya felületén sem fordulnak elő gümőkóros kifekélyezések, és így hiányzik az alkalom arra, hogy a betegség fertőző anyagát terjeszthessék. E szerint a szárnyas gümőkór terjedését alig lehet másképen megmagyarázni, mint congenitalis fertőzéssel; e mellett bizonyít az is, hogy főképeu a hasi szerveknek savós burkában fordul elő s elsődlegesen a tüdőben és a bél nyálkahártyáján sohasem található.

Az emberek veleszületett gümőkórjának szintén több esete ismeretes már (Merkel, Demme, Baumgarten, Babes stb.). A gümőkóros kísérleti állatoknak magzataiban és ivadékaiban azonban nem sikerült a gümöbacillust kimutatni s ez okból Baumgarten megkísérelte felnevelni azokat, hogy megfigyelhesse, vajjon később nem fejlődik-e ki náluk a gümőkór. Egy esetben sikerült is gümőkóros szülőktől származó fiatal nyulnak a májában tuberkulotikus gócot felfedezni, a melynél a gondos tartás és táplálás mellett ki volt zárva annak lehetősége, hogy később, a születés után szerezhette volna e betegséget.

Renzi 18 tengeri malacz közül ötben figyelte meg a congenitalis fertőzést s ezen kísérletek azt is kiderítették, hogy a tüdő gümőkórja is lehet veleszületett, mindazáltal a nyirokmirigyek képezik a congenitalis fertőzésnek leggyakoribb székhelyét.

Gärtner fehér egerekkel és házi nyulakkal kísérletezett. 102 fehér egeret fertőzött gümőkórral s ezeknek ivadékaikat szótörzsolve, tengeri malaczokba oltotta, melyek közül 3 gümőkóros pusztult el. 3 esetben a visszerbe fecskendezett gümőkóros anyag útján placentaris fertőzést is idézett elő.

Maffucci megtermékenyített tyuktojásokat oltott be a szárnyasok gümőkórjának bacillusai-val s azt tapasztalta, hogy a kikelt csirkében 30 nap múlva fejlődött ki a gümőkór. 2 esetben Baumgartennek is sikerült e kísérlet. Ezekből most már azt a következtetést vonja le, hogy a congenitalis fertőzés folytatott bejutott bacillusok fejlődésükben annyira gátolja vannak, hogy csak kis, elzárt gümőkóros góczok keletkezhetnek, a melyeket a felületen vizsgáló észre sem vesz; később azonban valamely okból újra gyorsabb fejlődésnek indulnak és a kifejezett gümőkór kiindulási pontját képezik.

Többször volt szó lapunkban arról, hogy a gümőkóros tehének teje az emberre, kivált pedig a gyermekekre, a kiknek az főtáplálékát képezi, veszélyes.

Minthogy pedig a fentebbi kísérletek alapján feltehető, hogy a gümőkóros szenvedő tehének is átöröklik ivadékaikra ezen betegséget; önként érthetőleg a gümőkóros szenvedő tehéneknek ivadékaikat is ki kellene zárni a tenyésztésből.

A Löffler-féle egérintő szer.

A Löffler-féle egérintési szerrel s a vele folytatott kísérletekről Cserhádi Sándor, mint a magyar-óvári gazdasági akadémia állattani szaktanára az alábbi véleményes jelentést terjesztette be a földmívelési ministeriumhoz:

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. ministerium 65816. sz. leirata véleményadás végett nekem adatván át, van szerencsém tiszteltteljes jelentésemet a következőkben betejeszteni:

A Löffler-féle egérintési-eljárás azon alapszik, hogy ezen állatok egy typhus-betegség bacillusára iránt, melyet „Löffler Baccillus typhi muriumnak” nevez, a mezei egér (Arvicola arvalis) és a házi egér is fogékony s annak alkalmas módon való átoltása által az egerek tömegesen pusztulnak,

Nem volt új azon gondolat, hogy az egerek pusztítására a legalkalmasabb volna egy oly

*) Készséggel adjuk ezen praktikus cikket s erre olvasóink figyelmét felhívjuk. Szerk.

betegség, mely ha nem is magától, de könnyen terjeszthető volna, más állatokra azonban nem rejtene veszélyt magában. Ily betegségre Löffler Greifswaldban egy véletlen folytán lett figyelmessé. Egy ketreczben egészen más czélra tartott 45 egér közül ugyanis hirtelen 8, majd később még 23 megállapítható ok nélkül elhullott, míg egy másik ketreczben tartott egerek egészen épek maradtak. A bonczlelet különösen a máj, lép és belekben egy baccillust mutatott ki, mely a typhus baccillusára emlékeztetett és innét nyerte nevét. Löffler ezt tanulmányozás tárgyává tevén, azon eredményre jutott ebből, hogy a betegség az egérre nem csak oltás útján, hanem takarmánnyal való felvétel (infectio pero) útján is veszélyes. Kísérleteiből kiderült az, hogy a bőr alatti injectio iránt ugyan fogékonyak a galamb, a tengeri malacz, patkány és kisebb madarak, de a bélcsatornán keresztül nem fertőződnek meg; a Mus agraris, mely abban különbözik a Toricola arvalistól, hogy vöröses színű és hátán sötét csík vonul végig, teljesen immunisnak mutatkozik.

E felfedezés gyakorlatban való kipróbálására kedvező teret nyújtott Thessalia, hová Löffler a görög kormány meghívására el is ment és az irtást személyesen vezette. E mellett a következő eljárást ajánlotta betartani: Egy kémcső tartalmát képező tenyészet egy liter vízben felhigittatik, melyben megelőzőleg egy theakanál konyhasó oldatott fel. A felhígítás úgy történik, hogy a kémcső $\frac{2}{3}$ -ára feltöltött oldattal felrázatván, az egészet a vízre öntjük és a benmaradó csomós részeket ujjal nyomkodjuk szét. Ily felhígult tenyészetbe hányjuk a fehér kenyér, vagy zsemlye darabkákat, melyek a tenyészet által telítetnek.

A darabkákat azután friss egérlyukba dobjuk. Már 8—10 nap múlva észleltetett Thessáliában az eredmény, a mennyiben napról-napra szemmel láthatóan csökkent a kár s 3 hét multán már sürgönyileg értesíté a görög kormány Löfflert az eljárás beváltáról s a nép hálás köszönetét tolmácsolá. Kísérletek tettek az utóbbi időben a házi egérrel is és az eljárás, a betegség iránt ezek szintén fogékonyak lévén, ezeknél is bevált. Az egerek nemcsak a felszedett tenyészet által telített kenyér útján inficiáltak, hanem úgy is, hogy a betegség következtében elhullottak tetemeit a többiek megrágnak vagy a beteg állatok ürülékével inficiált táplálékot vesznek fel. Ujabb időben Strauch neissei igazgató tanulmány tárgyává tette Löffler eljárását s hasonló eredményre jutott. A kenyér szeleteken kívül buzamagot, répaszeletet is kipróbált e czélra s ezek szintén alkalmasnak bizonyultak, utóbbinak meg van azonban azon hátránya, hogy könnyen beszárad s megpenészesedik.

Az egér irtás ezen módjának alkalmazása azonban csak úgy fog eredményt felmutathatni, ha az nem csak egyes birtokon, hanem általános, a hol arra szükség van, vétetik alkalmazásba. Magán értesülés alapján közölhetem, hogy hazánkban is történt kísérlet az egereknek a Löffler eljárás szerint való irtásával és pedig dr. Szabó Ferencz birtokán Nagy-Rábén kedvező eredménnyel.

Az egerek e módon legsikeresebben ősszel és tavasszal irtathatók, ha tehát a jövő tavasszal az egerek nagyobb számban mutatkoznának, akkor a Löffler-féle eljárásról kísérletet tenni nagyon is czélzerű volna. Az egerek pusztítására Löffler a következő használati utasítást tette közzé:

Készítsünk egy oldatot, 1 liter vízre 1 theakanál konyhasót használva, melyet egy katlanban felforraltván, kihűlni hagyunk. Ezen folyadékkal a vattadugó eltávolítása után öntsük fel az egész, baccillust tartalmazó csövet $\frac{2}{3}$ -ára s jól megrázva öntsük egész tartalmát a katlanba. A netán visszamaradó csomócskákat nyomjuk szét kézzel. Használjunk 1—2 cm. hosszú kockákra vagdalt fehér kenyeret s ezt a katlanba hányva hagyjuk benne addig, míg a folyadék jól át nem ivódik, a mi 1—2 perc alatt megtörténik. Egy liter ily folyadékkal körülbelül 1000 darab ilyen kenyérkocka itatható át. Mezei egerek pusztításánál egy munkás minden egérlyukba egy darabot vet. 8—14 nap multán már találhatók beteg és döglött egerek. Ez idő után a nyílásokat betapossuk. Ha újból kinyitott lyukra találunk, úgy friss oldatot készítve, hányunk átítatott kenyérdarabkákat az ujon megnyitott lyukakba. Az egerek elterjedése szerint körülbelül 4—16 kémcső szükséges egy hectárra. Házi egerekkel szemben hasonlóan járunk el; ha egérlyukakat nem találunk, akkor az anyagot oly helyre teszszük, melyet az egerek gyakran keresnek fel. A kémcső tartalma több hónapon át hatékony marad, ha azt sötét helyen tartjuk. A készítés ideje különben minden kémcsőn fel van jegyezve. Ezen eljárással csak is egereket ölünk el, más állatokra és emberre veszélytelen.

A tiszta tenyészetek ára: Egy doboz à 12 kémcső 24 márka; $\frac{1}{2}$ doboz à 6 kémcső 12.50 márka, $\frac{1}{4}$ doboz à 3 kémcső 7 márka; kémcső darabja 2.50 márka, beleszámítva a csomagolást is. A tiszta tenyészetet maga Löffler készíti Greifswaldban, a kémcső mindenike e feliratot viseli: „Prof. F. Löfflers Mäuse-Bacillus.“ Beszerezhető utánvét, vagy az ár előleges beküldése mellett, következő czimen: „J. F. Schwaizlose Söhne, königl. Hoflieferanten, Berlin S. W.“ Markgrafengasse Nr. 29.“

A kenyérdarabkáknak az egyes egérlyukakba behelyezése helyett egyszerűbbnek tartom azon eljárást, hogy hó olvadás után azon helyeken, hol az egerek mutatkoznak, egy-két alagsóvet teszünk le a föld színére és ebbe rakjuk a kenyérdarabkákat, vagy a baccillustól inficiált búzát s az egészre egy villa szalmát adunk. Az egerek olyankor, midőn egyéb táplálékot nem találnak, különösen ha az idő hűvös, az ily szalmarakás alá húzódnak s itt ráakadva az inficiált takarmányra, azt elfogyasztják. Az irtás ezen egyszerűbb módját szintén czélzerű volna kipróbálni.

Rövid szakközlemények

— Ojtás a sertésorbáncz ellen. A mistelbachi gazdasági egyesület kezdeményezésére Grafensulz és Mistelbach községekben ez évben ojtási kísérleteket tettek a sertésorbáncz ellen. Az ojtóanyagot a budapesti Pasteur Chambarland intézetből vitették, mely intézet tudvalevőleg a földmivelésügyi ministerium felügyelete alatt áll. Grafensulzban tizenhárom Yorkshire-sertést ojtottak be, Mistelbachban huszonhat német sertést. Tizenkét nappal az első ojtás után másodszer is beojtották a sertéseket, még pedig nem mint először a bal hátsó czomb belső oldalán. Sem az első, sem a második ojtás a sertések egészségét nem zavarta meg; a miből azt lehet következtetni, hogy ojtás következtében nem betegednek meg a sertések. Habár még nincs ha-

tározottan bizonyítva, hogy a beojtott sertések az orbáncztól minden körülmény közt mentesek maradnak, mégis ajánlható azért, mert a baj terjedését mindenesetre nagyon akadályozza.

— Ültető gép. Az amerikaiak találmányosága már az erdészet terén is kezdi tulszárnyalni az öreg Európát. Ezuttal azonban nem az óriási erdőpusztításnak nagyszerű tényéről van szó, hanem épen ennek az ellenkezőjéről, az erdőültetésről. Stratton A. Tamás urnak ugyanis ki farmer déli Nebraskában, 1886 tavaszán 100,000 lombfa csemetéje volt, de nem voltak munkásai annak elültetésére. Kapta tehát magát és nemcsak kigondolt, hanem el is készített egy lovak által huzható ekeszerű ültető gépet, mely a csemeték számára árkot húz, azokat egyenkint belerakja és a földdel a gyökereket befedi. E géppel, öt ló és egy segédmunkás segítségével Stratton ur 8 nap alatt összes csemetéit elültette. Ugyanazon évben, április 12-ik napján az ugynevezett „faültető napon“, hogy a díját, mely az e napon kiültetett legnagyobb csemete-mennyiségre ki volt tűzve, megnyerje, e géppel egy maga 11.200 csemetét ültetett el. A géppel készített eszközök javítások következtében naponta 20.000—30.000 darab 2—3 éves csemetét lehet elültetni, még pedig teljes sikerrel, minthogy hivatalosan be van bizonyítva, hogy az így ültetett csemeték 95 százaléka két év múlva egészséges volt és vigan hajtott. Sajnos, hogy ez az ültetőgép csak lapályon és kőmentes talajon alkalmazható. (Erd. Lapok.)

Vegyes közlemények.

— Olcsó korpa. A kolozsvári és brassói cs. és kir. katonai ellátási raktárak rozskorpa és dereze készletének eladását, a beállott 189 $\frac{2}{3}$ évadban is az Erdélyi Gazdasági Egylet fogja saját tagjainak közvetíteni.

A korpa ára métermázsanként 2 frt 80 krban van megállapítva, de csak teljes vagonrakományokban szolgáltatják ki, illetve legkevesebb 100 métermázsa egyszerre, mely hadügy miniszteri rendelettel van szabályozva.

Azon birtokos egyleti tagok tehát, a kiknek szükségletük nem terjed 100 métermázsa mennyiségre csak úgy juthatnak ezen olcsó korpához, ha a szomszéd birtokosok többen szövetkezve rendelnek még 100 métermázsát.

Az előállítandó összes korpa mennyisége a kolozsvári raktárban 705 q-t, a brassóiában 900 q-t teend, vagyis összesen 1605 métermázsát, mely készlet erejéig jelentkezők elfogadtatnak alólírott titkári hivatal által; a korpa azonban csak akkor utalványoztatik, ha a kívánt mennyiségért járó összeg — az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárába (Kisegítő Tükárek-pénztár) Kolozsvár — előre beakadatik.

Kolozsvár, 1892. decz. 17.

Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala.

Sz. Szakáts Péter,
o. titkár.

— Tagosítás Kolozsvárt. Kolozsvár gazdái is a haladás útjára léptek. Elhatározták, hogy a város határát tagosítják és miként értesültünk, ez iránt, az illetékes bírósághoz, a ké-

rés már be is adatott. Hát bizony ideje, hogy Kolozsvár sz. kir. város gazdarönsége, a melynek közvetlen közelségében már nemsokára 25 éve a gazdasági tudomány emporiuma székel, rászánta magát a tagosításra és virágzó kertészete mellé, virágzó mezőgazdaságot is kíván létesíteni.

— **A hamisított méz megismerése.** Egy évókanányi mézre egy palackba öntsünk három kanál borszeszt s rázzuk jó ideig erősen, ha rövid szünet után a palackban zavaros fehér ülepedés van, úgy a méz hamisítva van szőlő-cukorral. A tiszta méz felolvad a borszeszben ha borszesz nincs, egyéb pálinkát is használhatunk.

— **Ártézi kutak létesítésének előmozdítására** a földmívelési minister a vármegyei törvényhatóságokat körrendeletben hívja fel. A körrendelet kiemeli, hogy mindentütt szükséges közegészségügyi szempontból artézi kutaknak létesítését a vármegyei törvényhatóságoknak is előmozdítani. A kutakat furatni óhajtó érdekeltek felmeztetnek, hogy a földmívelésügyi minister egy geológiai, mint műszaki közegeit az érdekelteknek rendelkezésére bocsátja. A ministeri közegek feladata a talaj és vízviszonyokra vonatkozólag a szükséges felvilágosításokat megadni. Az artézi kut furását a közegészségügyi szolgálattal megbízott kulturmérnök felügyelete mellett eszközölheti az érdekeltség. Az artézi kutfurásra nézve a kérvények a földmívelésügyi miniszternek terjesztendőek fel.

— **Üstök és más fémedények kitisztítása.** Öntsünk lisztet az üstbe s rongy segítségével erősen suroljuk, mi által minden piszok és zsiradék összekeverődik a liszttel s kiöblítve az üst, szép fényes lesz. Az ilyen lisztet, az apró majorság igen kedvel. Vasedényeket, melyeket egy időre félre akarunk tenni, czélszerű liszt és olaj keverékével jól megdörögni és azután kefével letisztítani, vizet használni hozzá nem szükséges.

— **Villamosságnak közvetlenül szénből való előállítására.** A „Menlo Park bölcse,” mint a hogy Edisont az amerikaiak nevezik, ismét hallat magáról. Legújabb találmánya, melyre Amerikában már szabadalmat is vett, oly hatalmas természetű, hogy annak a gyakorlatba való átvitele az ipar és gépépítés összes terein teljes átalakulást fog előidézni. Ama két szabadalomban, melyeket Edison benyújtott és melyeket az amerikai szabadalmi hivatal engedélyezett is, nem többről és nem kevesebbről van szó, mint a villamosságnak szénből való előállításáról, míg a villamos erőket eddigelé gőzelőállítás után a „szén elégetése” által és a dynamó gépnek gőz gépek általi hajtása folytan nyerik. A két szabadalom lényege abban áll, hogy szén vagy széntartalmu testet magas hőmérsék mellett egy oly anyag behatásának tesz ki, a melylyel az egyesülhet, míg a pozitív elemre, melyet az elegyvel érintkezésbe hoz, az illető anyagnak semmiféle behatást nem szabad gyakorolnia. Ily módon elegendő magas hőmérsék mellett hatalmas áram állíthatnak elő. A széntestrel ható anyagot Edison az ólomolydiban jelöli meg, míg a pozitív elem természete nincs közelebbről meghatározva. Ha tekintetbe vesszük, hogy Edison az ő világhírű találmányait csak akkor szabadalmaztatta, ha azoknak gyakorlati sikeréről biztos volt, úgy könnyen megmagyarázható azon feszült várakozás, melylyel e szabadalom gyakorlása elé néznek.

— **Pomerániai lindszir igen híres az egész világon.** Nem a zsir anyag, hanem a kiol-

vasztás módja teszi azzá, hogy a pomerániai zsir oly kitűnő és így híressé lett. Pomerániában ugyanis koczkára vágják a hájat s miután ez egy kissé kisítve lett, akkor egy kis zöld majoránát tesznek belé, nemkülönbén egy egész vöröshagymát és egy pár aluát, melynek magháza előzetesen ki lett szedve. Mikor a vöröshagyma és alma a zsirban megpuhult, kivesszük, a zsirt meg tovább hagyjuk olvadni és úgy bánunk el vele, mint a hogy az ilyen dolgokkal eljárni szokás.

— **Három új virágcserep.** A furfangos jankék, a kik már vasuti kocsikerekeket is készítették papirból, még a papircserépedényekre is kiterjesztették figyelmüket. Tulajdonképeni előnyük rendkívüli könnyőségükben rejlik, mert tizenegy darab papírvirágtartó ér föl egy agyagvirágcserep súlyával. A növények tovaszállításához alkalmasak és kétféle nagyságban készítik. Ha már betöltötték földadatokat, visszaküldik a szállítóhoz és azok szétnyitják, a hogy azt a kézelőkkel szoktuk tenni. A második újdonság a vízzel telt tálcakával ellátott virágcserep, mely önmagától működik és a földet állandóan nedvességben tartja. ha a csészét 8—30 napi időközben vízzel telítjük. Ezen találmánynak azonban csak a gyorsan növő növényeknél lehet hasznát venni, s ez esetben is csak akkor, ha nagyobb, erőteljesebb növényeket helyezünk a virágtartókba. Ezenkívül felemlítjük a harmadik újdonságot is, a mely egyszerű favirágtartó. A hegyvidékek szegény esztergályosai a készítői s azért kétszereset számíthatnak figyelmünkre. A favirágtartó eltörhetlen s ha esetleg az ablaknyitáskor leejtenők, nem történik bajuk, e mellett könnyűek s különböző nagyságban készítik.

— **Díjazással összekötött tenyészbika kiállítás Székely-Keresztúron.** Az udvarhelyvármegyei Gazdasági egyesület választmánya folyó hó 20-án tartott ülésében elhatározta, hogy *jövő 1893 évi márczius hó 1 én Székely-Keresztúron* díjazással összekötött tenyészbika kiállítást fog rendezni. A kitűzendő díjakra csak erdélyi jellegű tiszta magyar faj bikákkal lehet pályázni. Udvarhelyvármegye országszerte ismert kitűnő tenyész anyaga már az előző években is a szomszédvármegyék vevő közönségét tömegesen vonzotta az egyesület által rendezett tenyészbika kiállításokra. Maga az egyesület is ezen kiállításokon fogja tenyészbika szükségletét beszerezni. A minden tekintetben igen sikerültnek ígérkező kiállítást ajánljuk úgy a tenyésztő-, mint a vevőközönség figyelmébe.

Piaczi értesítő.

Budapest Vetőmagvak. (Mauthner Ódön tudósítása az „Erdélyi Gazda” számára).

Lóhere. Mult heti jelentésünkön alig kellene valamit változtatni, amennyiben a helyzet olyan mint volt, Csehország, mint megirtuk, lejátszotta ez idenyre szerepét, Oroszország pedig már alig rendelkezik kivitelre érdemes mennyiségekkel.

A szilárd irányzat daczára piacunkon kiviteli forgalom nem fejlődhetett, mert a külföld részéről keresett nagyszemű mag oly korlátolt mennyiségben van, hogy ezt a belföldi, vagyis gazdáink vetőmag szükségletére kell fenntartani. Elsőrendű mag 75-78 frt közép minőség 70-72 frt.

Luczerna. Vajmi kevés kerül piacra, de ezen keveset sem lehet elhelyezni, mert nagyobb részt tavalyi megázott sötét mag és ilyet alig vesznek tekintetbe. — Idei luczerna minőség szerint 54-56 frt tavalyi 42-44 frton jegyeztetik.

Fehér here. Kínáltak egy keveset, mely minőség szerint 80-95 frtért könnyen volt elhelyezhető.

Baltacsim, úgy itthon, mint külföldön keresett cikket képez és 15-16 frton jegyeztetik.

Muhar. Nehézkesen mozog az üzlet, néhány kocsirakomány 5³/₄-6 frtjával itt Budapesten eladott.

Bükköny. Még az olcsó ára sem tudtak vételkedvet keltetni, a forgalom oly csekély, hogy még említeni sem érdemes. Névleg 5³/₄-6 frton jegyeztetik.

Székely-Udvarhely 1892. decz. 25. (Nagy-soly-mosi Koncz Ármán tudósítása az Erdélyi Gazda részére.) Az országos baromvásár e hó 18, 19. és 20-ik napjain tartott meg, övendetes tanúságot téve a megyének mind inkább fejlődő marha-tenyésztésével a rendkívül nagy mennyiségben felhajtott szarvasmarha állomány. Eladott összesen: hizott ökör 346, melyből Budapestre és Bécsbe vittek 243, Szász-Régen és más gyárakba lábán elhajtottak 103 nagy marhát. Ezekon kívül felvittek Bécsbe 5 bikát és 7 hizott bivalat. Gazdasági ökör és tulok elkelt 466, tehén és borjú 291, ló és csikó 129 és bival 35 drb. Összesen 1290 drb. Nagy marhák ára, félhizottnak 240 frt 300-350 frt volt csak.

Kolozsvár. 1892. dec. 29-én. Tiszta buza 7 frt — kr — 6 frt. — kr. Rozs 5 frt 30 kr. — 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 30 kr. — 4 frt 20 kr. Zab 4 frt 50 kr. — 4 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. 100 kilogramonként. Fa kemény nem usztatott 3 frt — kr. Fagygyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr., Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr., Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Pászuly 8 kr. Burgonya hektoliterenként 3 frt. Savanyú káposzta kl. 10 kr. Savanyú répa 12 kr. Só 9 kr. Dísznózsir 64 kr. Bors 1 frt 50. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr.

Szerkesztői üzenet.

H. M. urnak M. Csaholy. Becses küldeményét köszönjük s jelen számunkban adjuk. Az erd. egyll. irodalmi szakosztálya könyvkiadó vállalata kiadványainak 20-ik füzeté még nem jelent meg, de a mint megjelenik, az is meg fog küldetni. Üdvözlétünk kapcsán boldog új évet kívánunk.

Sz. S. és S. T. K. urnak Budapest. Szives figyelmüket, a mint egy hajszálnyi időt szakíthatok levélben köszönöm meg. Ez uton is köszönetemet nyilvánítva, fogadják boldog újév kívánatomat.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Sz. Szakáts Péter.**

Főmunkatárs: **Csikszentmihályi Sándor Pető.**

Drassói vetőmagvak.

A tisztelt vevő közönséggel ezennel tudatjuk, hogy érdekei teljes biztosítása czéljából a jövő tavaszi idényre nemcsak hereféléink fognak arankaplombbal ellátni, hanem összes magvaink állami ölmzár alatt

csiraképeségi és tisztasági bizonyítványal

kerülnek forgalomba. — A kapható fajok felől felvilágosít és előjegyzéseket elfogad gróf Teleki Arvéd drassói uradalmának intézősége, Alsó-Fehérmegye, u. p. Szerdahely.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: parolt csontliszt, superfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafűsz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

A

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet:
Andrássy-ut 23. sz. Koronaherczeg-utca 18.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve
küldetik.

6 (2-52)

Mutatóvány szám ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1893-ik év január hó 1-én

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉP

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja.

A „Képes Családi Lapok“ a magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok“ most lépett a 15-ik évfolyamába, mi eléggé bizonyítja, mennyire megnyerte e lap a magyar művelt közönség tetszését.

A „Képes Családi Lapok“ szellemi részét, a magyar irodalom legelső írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Armin, dr. Tolnai Lajos és dr. Váradi Antal kezében van, a kik sem fáradságai, sem költséget nem kimélnék, hogy a lap szelleme a művelt olvasók legmagassabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok“ munkatársai sorában vannak a többi között; Jókai, Mikszáth, Dolmány, Temérdek, Lauka, Tölgyesi, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczky Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárad Mira, Kövér Irma, V. Vadl Karolina, Harmath Lujza, Hevesiné Sikor Margit, stb. stb. hírneves íróink és írónőink.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában legkiválóbb művészek rajzai és képei után kitűnő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok“ minden számához legjobb írónktól egy regény teljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt alatt 5-6 regény birtokába jutnak, melyekhez mindig díszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában ügyesen összeállított sakrejtványok, apróságok és irodalmi ismertetőket talál az olvasó; — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemdusabb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok“ minden kéthétben külön dívat mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden más dívat lapot teljesen nélkülözhetővé tesz. 4 (3=5)

A „Képes Családi Lapok“ előfizetése egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1.50, a ki az egész évi előfizetési díjához 80 krt küld, 4 regényt, a ki félévi előfizetéséhez 40 krt küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéshez 20 krt küld, 1 regényt kap bérmentesen jutalmul.

Előfizetéseket az év hármely napjától elfogad és levelező lapon óhajtsra mutatóvány számokat bárkinek díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok“ kiadó hivatala
Budapest, Nagyköröna-utca 26. sz.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK vezérügynöksége

most: Budapest, VIII. kerület, József-körut 41. szám, ajánlja:

a m. kir. államvasutak gépgyára

a m. kir. államvasutak gépgyára

a m. kir. államvasutak gépgyára

a m. kir. államvasutak gépgyára

a m. kir. államvasutak gépgyára

felülmúlhatlan jóságú
gőzcséplő garnitúráit,
malomcéléokra különösen alkalmas
hengerkazános lokomobiljait,
teljesen vasból készült

szalmakazalozó gépeit,
szabadalmazott

Stibor-kőrfürészeit,
új szerkezetű, szállítható

gőz-kukoricza-morzsolóit,

valamint mindennemű mezőgazdasági gépeit kedvező feltételek mellett

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Tévedések kikerülése végett a levelezések, küldemények és megrendelések
7 (2-4) mindig csak így czimzendők:

A magyar kir. államvasutak gépgyára

vezérügynökségének

Budapest, VIII. kerület, József-körut 41. szám.

